

DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

Rok szkolny 2023/24

nauczyciel: mgr Marcin Kołodziejczyk

dotyczy przedmiotów:

- Projektowanie prac graficznych i publikacji
- Zajęcia praktyczne z projektowania prac graficznych i publikacji
- Przygotowanie prac graficznych do drukowania i publikacji
- Zajęcia praktyczne z przygotowania prac graficznych do drukowania i publikacji
- Zajęcia praktyczne z przygotowania materiałów graficznych
- Drukowanie cyfrowe
- Grafika komputerowa
- Zajęcia praktyczne z grafiki komputerowej
- Przygotowanie materiałów graficznych
- Informatyka

1. UCZNIOWIE SŁABOWIDZĄCY

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- właściwe umiejscowienie ucznia w klasie:

* zapobiegające odblaskowi pojawiającemu się w pobliżu okna,

* zapewniające właściwe oświetlenie oraz widoczność,

* umożliwiające dogodny dostęp do tablicy (możliwość łatwego podejścia, gdy uczeń nie rozpoznaje pisma ze swojego miejsca);

- podawanie modeli i przedmiotów do obejrzenia z bliska;

- udostępnianie tekstów (np. testów sprawdzających wiedzę) w wersji powiększonej;

- ograniczanie wszelkich błyszczących powierzchni o niepożądanym odblasku;

- unikanie podczas zapisów na tablicy innych kolorów kredy niż biały i żółty;

- zachęcanie ucznia do korzystania z przyborów pisarskich o ciemnej, równomiernej kresce;

- zwracanie uwagi na szybką męczliwość ucznia związaną ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową (wydłużanie czasu na wykonanie określonych zadań);

- umożliwienie uczniowi korzystania z kaset z nagraniami lektur szkolnych;

- ograniczenie wymagań w zakresie kaligraficznym;

- korzystanie z map o mniejszej ilości szczegółów; przy demonstracji map, plansz i tablic z rysunkami, diagramami, schematami i tabelami zwracanie uwagi na ich czytelność, tzn. czy są one odpowiedniej wielkości, narysowane odpowiedniej grubości liniami, z odpowiednim kontrastem barwnym i kontrastem w stosunku do tła;

- w geometrii należy wprowadzać uproszczone konstrukcje z ograniczoną do koniecznych liczbą linii pomocniczych i konstrukcje geometryczne wykonywać na kartkach większego formatu niż zwykła kartka papieru;

- częste zadawanie pytania- „co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych; - słowne objaśnianie wszystkiego co ma zrobić uczeń, aby w pełni mógł uczestniczyć w zajęciach.

2. UCZNIOWIE SŁABOSŁYSZĄCY

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- zapewnienie dobrego oświetlenia klasy oraz miejsca dla ucznia w pierwszej ławce w rzędzie od okna. Uczeń będąc blisko nauczyciela (od 0,5 do 1.5 m), którego twarz jest dobrze oświetlona, może słuchać jego wypowiedzi i jednocześnie odczytywać mowę z ust;
- umożliwienie uczniowi odwracania się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji, co ułatwi lepsze zrozumienie ich wypowiedzi;
- mówienie do ucznia wyraźnie używając normalnego głosu i intonacji, unikanie gwałtownych ruchów głową czy nadmiernej gestykulacji;
- dbanie o spokój i ciszę w klasie, eliminowanie zbędnego hałasu w czasie zajęć;
- upewnianie się czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez ucznia. W przypadku trudności zapewnienie mu dodatkowego wyjaśnienia, sformułowania inaczej polecenia, używając prostego, znanego uczniowi słownictwa;
- dostosowanie tempa pracy do możliwości ucznia z wadą słuchu, który może mieć trudności z równoczesnym wykonywaniem kilku czynności w tym samym czasie (nie jest w stanie słuchać nauczyciela - co wymaga obserwacji jego twarzy - jednocześnie otworzyć książkę na odpowiedniej stronie i odnaleźć wskazane ćwiczenie);
- w czasie lekcji wskazane jest używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy (m.in. zapisanie nowego tematu, nowych i ważniejszych słów, dat na lekcji historii itp.)
- przygotowywanie uczniowi z niedosłuchem planu pracy na piśmie opisującego zagadnienia poruszane na lekcji; aktywizowanie ucznia do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie jego odpowiedzi przez dopowiadanie pojedynczych słów, umowne gesty, mimiką twarzy;
- zwracanie się do ucznia niesłyszącego, zadawanie pytań w celu zmobilizowania go do lepszej koncentracji uwagi i ułatwienia mu lepszego zrozumienia tematu;

3. UCZNIOWIE Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ RUCHOWĄ

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- dostosowanie miejsca pracy m.in. tak, aby uczeń mógł przyjąć niemęczącą, prawidłową pozycję siedzącą;
- dostosowanie i zmodyfikowanie pomocy szkolnych tak, by uczeń mógł z nich w pełni korzystać; oferowanie uczniowi na zajęciach lekcyjnych gotowych formatkach wykresów, tabel oraz modeli tak, aby mogło je ono same wypełnić, bez konieczności rozrysowywania całego schematu;
- ograniczenie wymagań w zakresie kaligraficznym;
- jeśli uczeń ze znaczną niepełnosprawnością ruchową ma szczególne trudności z realizacją standardów wymagań związanych z umiejętnościami wykonawczymi, to część tych umiejętności powinna być przełożona z formy "potrafi wykonać" na "wie, jak wykonać";
- zachęcania ucznia do podejmowania częstych interakcji społecznych i zawierania przyjaźni; dawanie okazji do wykazywania się samodzielnością;
- budowanie adekwatnej samooceny i realistycznych aspiracji.

4. UCZNIOWIE Z AUTYZMEM

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- zminimalizowanie lub całkowite wyeliminowanie elementów rozpraszających;
- posadzenie ucznia blisko nauczyciela;
- zachowanie schematu pracy i stałości działań edukacyjnych (np. zajmowanie tej samej ławki lub stolika podczas zajęć);
- opracowanie planu codziennych zajęć i każdorazowe zapoznanie z nim ucznia;
- wcześniejsze informowanie o zmianach np. w rozkładzie zajęć lekcyjnych, uprzedzanie o zastępstwach na lekcjach, wyjściach, wizytach nowych osób. Informowanie, w jaki sposób trzeba się zachować w nowej sytuacji;
- wyraźne zaznaczanie końca określonej aktywności, zabawy, zadania, zanim przejdzie się do następnych;
- kierowanie poleceń indywidualnie do ucznia (zwracanie się do niego po imieniu; właściwe używanie zaimków osobowych Ja i Ty);

- podczas rozmowy używanie prostego i jednoznacznego języka; wyjaśnianie metafor i przenośni, wyrazów bliskoznacznych, żartów lub dowcipów użytych podczas prowadzenia lekcji; popieranie informacji słownej gestami, mimiką;
- uzupełnianie rysunkiem, zdjęciem, filmem lub modelem przekazywanych podczas lekcji treści abstrakcyjnych;
- w razie potrzeby wydłużanie czasu przeznaczonego na wykonywanie poszczególnych zadań i prac pisemnych;
- dzielenie trudniejszego lub dłuższego zadania na kilka części;
- sprawdzanie zrozumienia czytanego tekstu poprzez zadawanie dodatkowych pytań: Co się wydarzyło? Gdzie? Kiedy? Dlaczego? itp.;
- dostosowywanie pomocy dydaktycznych i treści zadań do zainteresowań ucznia (np. obliczanie różnicy czasu na podstawie rozkładów jazdy);
- wykorzystywanie wąskich zainteresowań i fachowej wiedzy ucznia podczas prowadzenia lekcji;
- w sytuacji wzburzenia lub zdenerwowania umożliwienie pobytu w spokojnym, cichym miejscu np. bibliotece, gabinecie pedagoga;
- częste przypominanie o normach i zasadach funkcjonowania społecznego oraz chwalenie i nagradzanie za ich przestrzeganie;

5. UCZNIOWIE Z ZESPOŁEM ASPERGERA

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- zachowywanie schematu pracy na lekcjach i stałości działań (np. zajmowanie tej samej ławki lub stolika podczas zajęć);
- trzymanie się tego, co jest przewidziane do realizacji. W sytuacji zmiany w planach konieczne jest uspokojenie, wyciszenie i pełne rzetelne uprzedzenie ucznia o planowanych zmianach. Zmiany muszą być wprowadzane uważnie i planowo, ale nie powinno się ich eliminować;
- sukcesywne (nie jednorazowo) zapoznanie ucznia z planem budynku szkolnego - indywidualne oprowadzanie po szkole i wyjaśnianie przeznaczenia pomieszczeń: świetlicy, biblioteki, szatni);
- eliminowanie bodźców rozpraszających (wzrokowych, słuchowych);
- zwrócenie uwagi (diagnoza) na możliwą nadwrażliwość ucznia na niektóre bodźce i odpowiednie reagowanie (np. nadwrażliwość słuchowa - zniżanie tonu głosu podczas rozmowy, wzrokowa - tworzenie stonowanych dekoracji w klasie itp.);
- kierowanie poleceń indywidualnie do ucznia, zwracanie się do niego po imieniu;
- robienie przerw między wypowiedzianymi zdaniami, tak by dać uczniowi możliwość ich przetworzenia; powtarzanie polecenia, sprawdzanie stopnia jego zrozumienia;
- zachęcanie ucznia, by w razie potrzeby prosił o powtórzenie, uproszczenie czy zapisanie polecenia; - nieprzekazywanie zbyt wielu informacji, a gdy chodzi o polecenia, to wystarczy jedno, co da pewność jego wykonania przez ucznia (dla pewności, można poprosić, aby opisał je własnymi słowami);
- w razie potrzeby dyskretne zapisywanie (w dużym skrócie i jasnej formie) poleceń dla ucznia (do wykonania w danym dniu) w notesie, który ma na ławce. Jeżeli nie potrafi jeszcze czytać, to warto wprowadzić piktogramy, czyli kolorowe ilustracje przedstawiające czynności do wykonania w danym dniu;
- sprawdzanie zrozumienia czytanego tekstu poprzez zadawanie dodatkowych pytań: Co się wydarzyło? Gdzie? Kiedy? Dlaczego? itp.;
- używanie krótkich zdań, prostego i jednoznacznego języka - podawanie jasnych instrukcji;
- przedstawianie nowych pojęć lub materiału abstrakcyjnego w sposób możliwie najbardziej konkretny, popieranie ich tekstem pisanym, obrazem, ilustracją, filmem;
- uwzględnianie deficytów w zakresie rozumienia niedostownych wypowiedzi, ironii, metafor, słów i wyrażen wieloznacznych. Wyjaśnianie ich za pomocą obrazów albo przeciwieństw np. przyjaźń - wrogość;
- organizowanie zajęć związanych z wyjaśnianiem znaczenia niektórych słów, przysłów, powiedzeń czy metafor;
- w razie potrzeby wydłużanie czasu przeznaczonego na wykonywanie poszczególnych zadań i prac pisemnych;
- dzielenie zadania na wieloetapowe krótsze części;
- zadawanie krótszych prac domowych w sytuacji, gdy rodzice zgłaszają, że nauka w domu trwa godzinami;
- w miarę możliwości sprawdzanie wiedzy ucznia w formie przez niego preferowanej (np. zamiast śpiewać piosenkę może powiedzieć jej tekst);

- dostosowanie pomocy dydaktycznych i zadań do zainteresowań ucznia (np. obliczanie różnicy czasu na podstawie rozkładu jazdy autobusów);
- wykorzystywanie wąskiej i fachowej wiedzy oraz zainteresowań ucznia podczas prowadzenia lekcji; umożliwianie uczniowi - w określonych sytuacjach, a nie zawsze, kiedy ma na to ochotę - mówienia o swoich pasjach i zainteresowaniach;
- z powodu impulsywności i problemów w czekaniu na swoją kolej odpytywanie ucznia w pierwszej kolejności;
- nie zakładanie, że uczeń nie słucha i nie uczestniczy w toku lekcyjnym jeżeli nie nawiązuje kontaktu wzrokowego, czy też siedzi bokiem do nauczyciela;
- udzielanie uczniowi z dokładnej instrukcji dotyczącej poszczególnych czynności dnia codziennego, aby podołać wszystkim obowiązkom;
- dostrzeganie, nazywanie i chwalenie wszelkich zachowań empatycznych i współczujących; otoczenie ucznia dyskretną opieką, gdyż może się on stać łatwym obiektem zaczepek, prowokacji swoich rówieśników;
- praca nad poprawą u ucznia zachowań nieakceptowanych przez otoczenie; wyjaśnianie, jaką reakcją emocjonalną u odbiorców mogą one wywołać;
- staranie o to, aby uczeń zawsze miał z kim wykonywać zadania grupowe i asymilował się ze środowiskiem w każdej sytuacji: na lekcji, w trakcie przerwy, przebiegania się w szatni, w bibliotece, na stołówce czy w czasie wycieczki klasowej;
- dawanie w czasie zajęć dydaktycznych możliwości rozładowywania złości i agresji przy wykorzystaniu akceptowalnych, ustalonych wcześniej metod alternatywnych;
- przed wycieczką szkolną informowanie ucznia o zachowaniach właściwych i pożądanych dla danej sytuacji społecznej (czyli na przykład tego, jak zachować się w teatrze, kinie, muzeum itp.);
- rozwijanie w czasie lekcji umiejętności rozumienia innych ludzi, siebie i sytuacji społecznych oraz norm i wzorów interpersonalnych i kulturowych;
- prowadzenie treningu komunikacji społecznej, zarówno bezpośredniej, czyli naukę komunikowania się z rówieśnikiem, jak i pośredniej, tj. za pomocą listu, telefonu czy Internetu;
- ćwiczenie umiejętności społecznych, czyli: zawierania znajomości, słuchania, pytania, odmawiania, inicjowania rozmowy, dyskusowania, reagowania na krytykę i jej wypowiedzianie, radzenia sobie z uczuciami i ich wyrażanie, np. gniewu i rozczarowania, jak również mówienia komplementów.

6. UCZNIOWIE ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ

UCZNIOWIE Z DYSLEKSJĄ

zasady postępowania z uczniem z dysleksją rozwojową:

- unikanie głośnego odpytywania z czytania przy całej klasie;
- ograniczanie czytania obszernych lektur do rozdziałów istotnych ze względu na omawianą tematykę; (akceptowanie korzystania z nagrań fonicznych, w wyjątkowych przypadkach z ekranizacji, jako uzupełnienia samodzielnie przeczytanych rozdziałów);
- kontrolowanie stopnia zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń (szczególnie podczas sprawdzianów);
- zmniejszenie ilości zadań (poleceń) do wykonania w przewidzianym dla całej klasy czasie lub wydłużenie czasu pracy dziecka ze względu na wolne tempo czytania lub/i pisanie;
- ograniczanie tekstów do czytania i pisanie na lekcji do niezbędnych notatek, których nie ma w podręczniku; (jeśli to możliwe dawanie dziecku gotowych notatek do wklejenia);
- pisemne sprawdziany powinny ograniczać się do sprawdzanych wiadomości (wskazane stosowanie testów wyboru, zdań niedokończonych, tekstów z lukami);
- wskazane jest preferowanie wypowiedzi ustnych (częste sprawdzanie wiadomości, ale dotyczących krótszych partii materiału);
- w przedmiotach ścisłych podczas wykonywania ścisłych operacji wymagających wielokrotnych przekształceń, umożliwienie dziecku ustnego skomentowania wykonywanych działań;
- w ocenie pracy ucznia wskazane jest uwzględnienie poprawności toku rozumowania, a nie tylko prawidłowości wyniku końcowego;

- dzielenie na mniejsze partie materiału programowego wymagającego znajomości wielu wzorów, symboli, przekształceń;
- unikanie niezapowiedzianego wywoływania do odpowiedzi (jeśli to możliwe uprzedzić ucznia - na przerwie lub na początku lekcji, że będzie dzisiaj pytany);
- dostosowanie miejsca pracy ucznia w klasie (najlepiej blisko nauczyciela);
- złagodzenie kryteriów wymagań z języków obcych w zakresie mowy, rozumienia, czytania i pisania w języku obcym;
- nieuwzględnianie poprawności ortograficznej podczas oceny prac pisemnych - wskazana ocena opisowa (dopuszczenie korzystania ze słowników ortograficznych podczas pisania wypracowań, prac klasowych; sprawdzanie postępów w zakresie ortografii za pomocą dyktand z komentarzem, okienkiem ortograficznym, pisanie z pamięci; zakres sprawdzianu powinien obejmować jeden rodzaj trudność ortograficznych;
- w przypadku ucznia z dysgrafią wskazane jest akceptowanie pisma drukowanego, pisma na maszynie, komputerze, zwłaszcza prac obszernych (wypracowań, referatów). Nie należy również oceniać estetyki pisma. Jeśli pismo dziecka jest trudne do odczytania, można zamienić pracę pisemną na wypowiedź ustną;
- bazowanie na polisensorycznych (angażujących wszystkie zmysły) metodach nauczania;
- przekazywanie uczniom spostrzeżeń na temat ich pracy. zauważanie i docenianie drobnych postępów; systematyczne przeglądanie zeszytów;
- zezwolenie na pisanie ołówkiem, aby uczeń mógł łatwiej poprawiać błędy.

UCZNIOWIE Z DYSKALKULIĄ

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- ocenianie przede wszystkim toku rozumowania, a nie technicznej strony liczenia;
- nauczanie polisensoryczne - używanie pomocy dydaktycznych angażujących wszystkie zmysły (rysunki, tabele, schematy, mapy myślowe, haki pamięciowe, podkreślanie najważniejszych informacji, werbalizowanie, używanie kolorów, symboli graficznych itp.)
- uczenie szacowania;
- ćwiczenie liczenia pamięciowego;
- nakłanianie do "głośnego myślenia" podczas rozwiązywania zadań;
- łączenie wiedzy w logiczną całość, dzielenie jej na porcje łatwo przyswajalne dla ucznia;
- unikanie oceniania metody, którą uczeń dochodzi do wyniku, nawet jeśli jest "okrężna";

UCZNIOWIE Z DYSGRAFIA

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- dostosowanie wymagań dotyczy formy sprawdzania wiedzy, a nie treści;
- wymagania merytoryczne, co do oceny pracy pisemnej powinny być ogólne, takie same, jak dla innych uczniów;
- ograniczenie wymagań w zakresie kaligraficznym;
- jeśli to możliwe dawanie uczniowi gotowej notatki z lekcji
- sprawdzanie prac pisemnych w sposób niekonwencjonalny (np., jeśli nauczyciel nie może przeczytać pracy ucznia, może go poprosić, aby uczynił to sam lub przepisać ustnie z tego zakresu materiału; dopuszczenie pisania prac pisemnych drukowanymi literami lub na komputerze.

UCZNIOWIE Z DYSORTOGRAFIA

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- dostosowanie wymagań dotyczy formy sprawdzania i oceniania wiedzy z tego zakresu;
- ocenianie merytorycznej strony wypowiedzi bez uwzględnienia błędów ortograficznych i literówek

7. UCZNIOWIE O INTELIGENCJI NIŻSZEJ NIŻ PRZECIĘTNA

Ogólne zasady postępowania z uczniem o inteligencji niższej niż przeciętna:

- Omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności
- pozostawianie więcej czasu na jego utrwalenie
- podawanie poleceń w prostszej formie
- unikanie trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć
- częste odwoływanie się do konkretnego, przykładu
- unikanie pytań problemowych, przekrojowych
- wolniejsze tempo pracy
- szerokie stosowanie zasady poglądowości
- odrębne instruowanie uczniów